

Ismét vétkeztem.
Vétkeztem test kezével lelket sújtván,
Én bolond, vétkeztem.
Vétkeztem az ételleddel szemben árulással,
Bizony, bizony vétkeztem.
Vétkeztem szavadat elhanyagolván,
Gonoszul vétkeztem.
Vétkeztem pusztulásom napját siettetvén,
Én hitvány, vétkeztem.
Vétkeztem én méltó az élettelen halálra,
Én nevetséges, vétkeztem.
Vétkeztem én tiszteletlen a Te Felséged előtt,
Én undorító, vétkeztem.

Végül a lélek világa ismét itt van a számomra,
Mert veszemnek és pusztulásomnak tűnik,
Mert vissza sem fordulván átálltam,
Mert fiúként ellenséggé lettem,
Mert az ég magasságából lezuhantam,
Mert az élet töviseit gyűjtöttem.

(Zsigmond Benedek fordítása)

*(Lázár Eszter, a Magyar Rádió zenei szerkesztője 2003 őszén a Fővárosi Örmény
Önkormányzat anyagi támogatásával vett részt Jerevánban az örmény kortárszenei
fesztiválon azon céllal, hogy az örmény kortárszenét megismertesse a hazai közönséggel,
köztük a hazai örménységgel is.*

Szerk.)

*****

Magyarörmény művészek

Nyolcvan éve született Darkó László művészettörténész festőművész

Egészen pontosan 2004. május 22-én lenne 80 esztendeje, hogy Torda városában megszületett a nagy múltú nagyjait Darkó család reményteljes leszármazottja, László. Egykoron címeres nemeslevelet kapott őse igen derék vitéz lehetett, erről árulkodik az armálisukban szereplő, kardot markoló, páncélos fél kar. A székely eredetű család olyan tagjaival büszkélkedhetett, mint Darkó Mihály (1802-1849), a rektor-professzor unitárius pap; Darkó Zsigmond (1842-1889), Torda főjegyzője; Darkó Aladár (1881-1947), a bankigazgató.

A magas, feketebajuszos Darkó László arcvonásain erősen átütött az örmény vonal megjelenése, amit Darkó Zsigmond főjegyző feleségének, *Amberboj* Katinkának a családba való belépése okozott.

Darkó László valóban szakmai szemmel mondhatott véleményt festményeiről, mert a francia-német szakpárosítás mellett régészeti és művészettörténeti tanulmányokat is folytatott a kolozsvári Ferenc József, majd -1945-től, a névváltoztatás után - a Bolyai Tudományegyetemen. Nemcsak tudásával, hanem a sokszor még fontosabbnak tartott „papírokkal” is tudta igazolni ismereteit.

A művészet elmélete és históriája annyira lekötötte a figyelmét, hogy egyetemi tanulmányai végeztével 1948-ban sikeresen megvédte *A tájképfestészet korszakai* című művészettörténeti doktori disszertációját is. Elméleti tudását tovább mélyítette dániai tanulmányútjain. 1958 és 1970 között számos szakcikket, évfordulós megemlékezést írt Courbetről, Delacroix-ról, Manet-ről és Paál Lászlóról. Tanulmányai, úti jegyzetei, esszéi az

Utunkban jelentek meg.

Szétszóródott festményeiből nehéz lenne kiállítást rendezni. Pedig művészi megoldású arc- és tájképek, igencsak figyelemre méltó, egyéni ecsetkezelésű és meglátású munkák árulkodnak tehetségéről. Lenyűgöző az öreg barát, a legkiemelkedőbb erdélyi heraldikus, Köpeczi Sebestyén József portréja. A megfáradt, öreg arcon 80 esztendő minden terhe tükröződik. „Ama nemes harcot megharcoltam, futásomat elvégeztem...” Legjobban talán egy véletlenül elém kerülő, foltszerűen felvázolt alkotása, a *Keresztrefeszítés* fogott meg. Nem érzékelhettem a hatásfokozó részleteket, így a megalázástól, a szenvedéstől, a kintől eltorzult arcot sem, hiszen a kép nem volt még kidolgozva. Azonban teljesen átérezhettem a megváltás fenséges történetét, az idő és a tér teljes kikapcsolásával az öröklét pillanatába sűrített tragédiát. Mintha Jézus halálával együtt megállt volna az élet és az idő, az agónia idejére megdermedt volna a földi lét, vele a jelenet minden szereplője, résztvevője. Egy villanásban láthattam, amit egy több száz oldalas könyv, a Biblia írt le.

A főtéri gótikus dóm festőtémaként is foglalkoztatta. A műemléki helyreállítás megkezdésének évében, A Szent Mihály-templom restaurálása címen megörökítette az istenháza északi oldalát, az éppen ott dolgozó, hajladozó munkásokkal az előtérben. Művét még ugyanabban az évben az 1956-ban Kolozsvárt megrendezett Tartományi képzőművészeti kiállításon be is mutatták. A kortárs festészet képviselői - többek között - Abodi Nagy Béla, Petre Abrudan, Balázs Péter, Bene József, Ciupe Aurel, Emil Cornea, D. Berde Amália, Cs. Erdős Tibor, Fülöp Antal Andor, Teodor Harsia, Mohi Sándor, Nagy Albert, Nagy Imre alkotásai mellett Darkó László hat festménnyel szerepelt. Az említett templomképén kívül a Tánctpróba, Feleségem, Önarckép, Február és az Aranyospart című műveit is láthatták az érdeklődők. 1959-ben a kolozsvári Művészeti Múzeumban a helyi témájú képzőművészeti alkotásokból rendezett kiállításon A Szent Mihály-templom restaurálása című festményén kívül a közönség megtekinthette a tárlat évében készült, A sporttelep felé című képét is. Az alkotások demokratikus módon történt beavogatását sugallja, hogy a bírálóbizottságban elnöklő két városi rangú politikusra öt erdélyi képzőművész (Petre Abrudan, Andrásy Zoltán, Ciupe Aurel, Bene József, Gy. Szabó Béla) és egy műkritikus (Ditrói Ervin) szakértelmének súlya nehezedett.

Festészeti ismereteit nem művészeti akadémiákon sajátította el. Magánúton tanulta az ecset kezelésének fortélyait a kolozsvári *Gáll Ferenc* festőművésztől, akiből a sors kiszámíthatatlan szeszélye révén Francois Gall, a párizsi Salon des Independents és a Francia Képzőművészek Szövetsége elnöke lett.

Ismerte szakmája, mestersége, hivatása minden csínját-bínját. Nagyszerű restaurátor volt. Ő volt az, aki a főtéri templomban felfedezte és konzerválta a középkori falfestészet ma is megcsodálható alkotásait. A feltárásról és a megőrzésről az 1957-ben kiadott Kelemen Lajos emlékkönyvben - stílszerűen - festői líraisággal számolt be: *A kolozsvári Szent Mihály-templom 1956/1957. évi helyreállítása során feltárt falfestményekről* címen. Halála előtt egy esztendővel még részt vett a nagyváradi püspöki palota falfestményeinek helyreállítási munkálataiban.

Önpusztító életmódja időnap előtt, 1970. február 13-án, 46 éves korában a sírba vitte.

Sas Péter

(A cikket a Szabadság 2004. április 17-i számából vettük át.

Az Amberboj örmény családra egy későbbi számunkban visszatérünk. Szerk.)

*****

Száz év után...

Közismert és maradandó, jelentős munkássággal bíró (magyar és más nemzetiségű)